

FETÖ DAVALARI ÜZERİNE: GERÇEK BİR HESAPLAŞMA İÇİN YENİDEN İNŞA...

<http://www.gazeteduvar.com.tr/gundem/2017/02/04/feto-davolari-uzerine-gercek-bir-hesaplasma-icin-yeniden-insa/>

FETÖ davasının önümüzdeki en az beş yılın en önemli davası olacağını söylemek malumun ilanı olur. İşin henüz başlarında bulunuyoruz ve bu nedenle de tüm siyasi ve hukuk kamuoyunun bu meseleyi ciddiyle tartışması artık bir görev ve sorumluluk halini almış bulunmaktadır.

Orhan Gazi ERTEKİN

2012 yılının Kasım ayında CNN Türk'ün "Tarafsız Bölge" programında iki hafta üst üste Yargı ve Gülen Cemaatini tartışmıştık. Ben yargıyı Gülen cemaatinin ele geçirdiğini savunurken karşımda bulunan Reşat Petek ise zinhar reddediyor, yargının bağımsız ve tarafsız hale geldiğini savunuyordu. Aslına bakılırsa 2010 yılı Eylül ayının başından itibaren Gülen Cemaati'nin yargının stratejik merkezlerini ele geçirmekte olduğu ve geçirdiğini kanıtlamak için alınımızın damarı çatlamıştı. Reşat Petek'in o programlarda yaptığı gibi hakaretlere varan tepkileri ile karşılaşıyorduk. Reşat Petek şimdi FETÖ üzerine araştırma komisyonunun başkanı!! O şimdi FETÖ düşmanı!

Bunu niye hatırlattım? Tabii ki FETÖ davasının mevcut adli kurgusu, örgüsü ve kapsamına ilişkin muhtemel krizlere işaret etmek için. Çünkü krizlerin temel sebebi biraz da burada gizli. Ahmet Şık'tan FETÖ hesabı sorulmasının ve Reşat Petek'in ise FETÖ'den hesap sormasındaki garipliğin temelinde de bu var biraz. İlk kriz Ankara Başsavcısının görevden alınması ile ifşa olmuştu. Şimdilerde Bylock krizi yolda görünüyor ve daha yeni kriz gündemleriyle devam edeceği de kesin. Bütün bunlar aslında davanın bir çok açıdan sorunlu biçimde inşa edilmiş olmasından kaynaklanıyor. Çünkü davanın kurgusu, örgüsü ve kapsamına ilişkin bütün zayıf noktalar bir iç gerilim olarak tezahür ediyor ve davanın takipçileri arasındaki akıldışı tepkiler, gerilimler birbirini takip ediyor. Gerçek bir dava zemini üzerine tartışmak yerine davanın zaaflarına tutunarak yol alıyorlar. MİT ile HSYK arasında varsayılan saçma gerilim ve bu gerilime anlam yükleyerek taraf olanların durumu tam da bu...

FETÖ davasının önümüzdeki en az beş yılın en önemli davası olacağını söylemek malumun ilanı olur. İşin henüz başlarında bulunuyoruz ve bu nedenle de tüm siyasi ve hukuk kamuoyunun bu meseleyi ciddiyle tartışması artık bir görev ve sorumluluk halini almış bulunmaktadır. Davanın "mundar" olmaması için ve Cemaatin suçlarından gerçek anlamda hesap sorulması için mesele- nin akli zeminine yeniden dikkat göstermekte fayda var...

Aşağıda Çiğdem Kızıldaş ve Yücel Göktürk ile eXpress dergisi için yaptığımız röportajın Cemaat soruşturması ile ilgili kısmını aynen aktarıyorum...

Bu mesele çok çok önemli ve ayrıntıları ile tartışılması davanın başarısını ve başarısızlıklarını da belirleyecektir...

Buradan buyrun lütfen. Tüm boyutlarıyla FETÖ davası...

Daha önceki röportajlarınızda 2007’den önce askerlerin kriminal bir fail olarak görülmediğini, bir tür dokunulmazlık sahibi olduklarını, buna karşılık 2007’den sonra ise bu kez de askerlerin yaygın ve kitlesel olarak kriminalleştirildiği bir dönem yaşandığını söylüyorsunuz. Bugün ise Ergenekon ve Balyoz davaları dönemi kapandı gibi görünüyor. Artık FETÖ ve zaten her zaman süregelen KCK ve benzeri soruşturmalar var. Türkiye’deki ceza yargılaması geleneği yeni bir tarihsel dönüşüm daha geçiriyor galiba?

Cemaatin AKP-Cemaat iktidarını resmen dağıttığı 2013 Aralık sonrasında Ceza yargılamasının temel politik perspektifi de farklılaştı. Başka deyişle “adli perspektif” değişti. Türkiye’de ceza hukuku daima politik iktidar ilişkileri ile birlikte ve bu iktidar ilişkilerinin dost-düşman yargıları üzerinden inşa edilegelmiştir. Bugün ise durum bir kez daha değişiyor. Bugün ceza hukukunun tüm temel uygulama, yorum ve temel yapıları çöküyor ve suç fiilinin yerini hükümetin siyasi çıkarının değişen doğasına olan uyum ve uyumsuzluk alıyor. Hem FETO hem de Kürt hareketi yargılamaları için geçerlidir bu durum. Suçlu ve suçsuz tasnifi, artık uyumlu ile uyumsuz tasnifine dönüşüyor ve ceza soruşturması fiil ve fail zincirinin zaman ve mekan zorunluluklarından kopartılarak iktidarın keyfi tercihlerine göre yol alıyor. Suç tarifi asıl inşa edildiği zemin olan zaman ve mekandan koparıldığında tek ölçütü iktidar olanın çıkarları olur. FETÖ ve Kürt hareketinin de iktidarın kendi siyasi serüveninde dönem dönem dost ve düşman ilişkisi kurduğu politik unsurlar olması ceza hukukunun işlevsel ve yaygın kullanımının iktidarca dayatıldığını gösteriyor. FETO ve Kürt hareketi gibi yeni dönemin ana yargılama süreçleri bakımından en temel tespit buradadır: Suç, iktidar ilişkilerinin değişen doğasına göre belirlenmektedir. İktidar ağları ile uyumlu iseniz masum, uyumsuz iseniz suçlusunuz. Bu durumun kaçınılmaz sonuçlarından birisi, bundan sonra da beklenmesi gerektiği gibi FETÖ davası, KCK ve HDP davalarının bir suç soruşturması olmaktan çok yeni bir iktidar inşasının karargahı haline gelmesidir. Kitlesel olarak toplumun sevk edildiği bir politik karargah. İçinde olduğumuz kriminal tarih bize ceza yargılaması ile iktidar inşası arasındaki bağa dikkat göstermeyi ve gerçek bir hukuk ve yargının inşasını da bu bağın demokratikleştirilmesi yoluyla gerçekleştirmeyi tenbih ediyor sürekli olarak. 2010 öncesi davalarda böyleydi. Ergenekon ve Balyoz davalarında da böyleydi. Ve hâlâ böyle.

“FETÖ”ye yönelik yürütülen soruşturmaları nasıl değerlendiriyorsunuz?

“FETÖ” davaları olağanüstü geniş bir alanı kapsıyor. 15 Temmuz darbe girişimine ilişkin askerlerin dahil olduğu bir merkezi soruşturma var. Merkezi soruşturmayı bir kenara bırakırsak, bu davadaki adli perspektif tamamen sorunlu. İlk olarak, “FETÖ” davasının öncelikle olağanüstü seçici bir dava olarak kurgulandığı anlaşılıyor. Hem zaman hem de suçun kapsamı ve failleri boyutuyla olağanüstü bir seçicilik söz konusu. Örneğin, Cemaat’in gerçek anlamda bir darbe yaptığı 12 Ekim 2010 HSYK seçimi suç soruşturmasının dışında bırakılıyor, suç fiilleri 17-25 Aralık 2013’ten itibaren başlatılıyor. Suç fiilinin bu şekilde politik bölünmesi suçun bir fiile dayanmaktan çok “sadakat” unsuruyla ilgili olduğunu gösteriyor. Geleneksel ceza hukuku bunu asla kabul edemez. Suç fiili iktidara “politik sadakat” üzerinden belirlenemez. Gelelim davanın fail kurgusuna: HSYK eski başkanlarından İbrahim Okur davada şüpheli olarak gösteriliyor. Fakat aynı dönemde yakın çalışma arkadaşları olan Adalet Bakanı Müsteşarı Birol Erdem ve

Adalet Bakanı Sadullah Ergin dışarıda bırakılıyor. Yine örneğin, Zekeriya Öz davanın şüpheli-siyken dönemin İstanbul başsavcısı soruşturma dışı kalıyor. Dahası, 2010 HSYK seçimlerinde Cemaat'in örgütlediği aday listesindeki isimlerden biri olan Harun Kodalak Ankara Başsavcısı olarak FETÖ soruşturmasını yürütmektedir. Bu doğru değildir ve ulusal ve uluslar arası alanda bunun mantığını anlatabilmeniz mümkün değildir. Daha garip olan ise Adalet bakanı Müsteşarı Birol Erdem tanık olarak ifade verirken her nasılsa Cemaatin suç geçmişine 2010 HSYK seçim sürecini de dahil ediyor. E şimdi bütün bunları ciddi bir çelişki yaşamaksızın nasıl yan yana getireceksiniz. Soruşturma sahiplerinin üniversite sınavındaki “küme hesabı” sorularını çaldıklarını sanmıyorum! Cemaat kümesi ile hükümet kümesi arasındaki matematiksel formülün sonu nereye varır, bilmiyorum. Ama her iki kümenin kesiştiği alanlarda kendilerine çok ince parseller açarak Cemaat çemberinin dışına çıkıverirken, aynı anda garip bir biçimde Cemaatçi olmayan tüm muhaliflerin “Cemaatçi küme üyesi” haline getirilmesi yolunu tercih ettikleri görülüyor. Daha ötesi, onların bu ucuz oyunlarına eşlik etmeyenler de birdenbire Cemaatçi haline getirilip “FETÖ”ye dahil edilmeye çalışılıyor. Bunu derneğimiz Demokrat Yargı'nın eşbaşkanı Muzaffer Şakar'a karşı uygulamaya kalktılar. Fakat geri tepti. ÇHD'li avukat Münip Ermiş'e de uygulamaya çalıştılar. Yine geri tepti. Cemaat'e karşı dişe diş savaşanlar Cemaatçi, Cemaat'le yıllardır iş tutanlar ise Cemaat düşmanı oluyor. Soruşturmanın en ciddi sorunlarından biri burada. Davanın genel adli perspektifi bakımından bir başka nokta daha: PKK, IŞİD gibi özgün tarihleri olan örgütler bile Cemaat'in aracı haline getiriliyor. Tıpkı Ergenekon davasında olduğu gibi, hedef alınan örgüt “her şeyi belirleyen, her şeye gücü yeten bir tanrı suretinde” kurgulanıyor. Soruşturma dayanıklı bir hukuk zihniyeti ve uygulamasıyla değil bir sihirle ilerlemekte. Bu sihre halkı inandırmanın yegâne yolunun iktidar sahibi olmak olduğunu biliyor olmalıyız tecrübelerimizden, değil mi?

O “sihir” soruşturmanın AKP'ye dayanmasından kaynaklanıyor herhalde.

Aynen. AKP aslında, ortaklık hukukunun bozulmasından dolayı dava ediyor Cemaat'i. Suç tarihinin 17-25 Aralık'tan başlatılmasının nedeni bu. “Ne istediler de vermedik” sözü aralarındaki ortaklık protokolüne ilişkin. Eski bir söz “Başkalarına size nankörlük yapmalarına yol açacak kadar büyük iyilik yapmayın” der. Cemaat AKP için bir “nankör”dür. Bu, aralarındaki “olağanüstü iyilik” ilişkisini de açığa çıkarıyor. “FETÖ” ile ilişki ve bağlantıya dair bir itiraf da aynı zamanda. “Kandırıldık” sözü için de aynı şeyi söyleyebiliriz. Žižek'in dediği gibi, “başkasını kandırmaya çalışmayan birini asla kandıramazsınız”. Dolayısıyla, tıpkı nankörlük iddiasındaki gibi, kandırıldık iddiasında da iki tarafın sıkı ilişkisi ve eylemdeki birliğini açığa çıkarmış oluruz.

Ve bütün bunlara karşılık, “FETÖ”nün hesabı muhalefetten soruluyor.

Aslında başımıza huni takmış durumdayız şu sıralar. Adam “Adalet Bakanlığı eşeği aday gösterse eşeğe oy veririm” diyerek Cemaat'e her türlü kör desteği verip Yargıtay üyeliği kazanmasının arkasından, Cemaat'le mücadele edenlere “Cemaatçi olabilirsiniz, hesap verin!” diyebiliyor. Adam 2010 HSYK Cemaat listesi lehine “kazanmak için şeytanla bile işbirliği yaparım” diyebiliyor ve bu sayede Yargıtay'ın en üst katlarına gelebiliyor. Sonra, “Şeytanla asla işbirliği yapmayız” diyenlere karşı Cemaat avcılığı yapıyor. İnsan böyle günlerde Tefik Fikret gibi aydınların neden Yeni Zelanda'ya taşınma planlarını yaptığını anlamaya başlıyor. Ama şimdi tam da bu ülkeyi savunmanın vaktidir.

AKP-Cemaat iktidar unsurları arasındaki olağanüstü muhabbetin 17-25 Aralık sonrasında olağanüstü düşmanlığa dönüşmesi, bu olağanüstü geçiş, ceza yargılamasına nasıl yansiyacak?

AKP'nin Cemaat'e yönelik "terörist" suçlamasının ne kadar trajik bir durum yarattığının farkına varmadığı kanaatindeyim. Eski dostlarınızı sizi kandırmakla suçlayabilirsiniz. Fakat eski dostlarınızı "terörist" olmakla suçlarsanız, "terörizm"i suç fiilleriyle alâkalı olarak değil, politik serüveninizin seyrine göre belirlediğiniz ortaya çıkar. "FETÖ" 2010'da politik iktidar serüveni bakımından dost ve kardeşti. 7 Şubat 2012'de "nankörlük" de yapan kardeşe dönüştü. 17-25 Aralık'tan sonra "casusluk örgütü" ve iktidar savaşının sonuna doğru "terörist" haline geldi. Buna bir de tersinden bakarsak trajediyi daha iyi anlamış oluruz. Cemaat terörist ise bu hareketin tüm hazırlık çalışmaları ve bu çalışmalar içindeki tüm ortakları da ceza kanununa göre "terörist" olacaktır. TCK'nın 220. maddesini hatırlayalım: Örgüt üyesi olmadan da örgüt amaçları için hareket etmek cezalandırılmayı gerektiriyor. Sonuçta, ortağınıza terörist diyorsanız, siz de terörist oluyorsunuz. Aradaki gerçek gerilimi ise sadece ve sadece şiddet ile kapatmaya çalışırsınız.

Cemaat'in örgütsel varlığı hukuken açığa çıkarılmış durumda mı, güçlü deliller var mı?

Çok güçlü bir dava olabilirdi. Olmalıydı. Fakat o kadar beceriksiz biçimde ilerliyor ki, bu davanın bir meşruiyet üretebilmesi imkânsız gibi görünüyor. Sanıkların sorgulanma biçimi tipik McCarthy sorgularına benziyor. Bu durum davanın Türkiye için bile kabul edilebilir hukuki nitelikte olmadığını söylemek için yeter. Wisconsin Senatörü McCarthy'nin ismi disiplin ve ceza soruşturmalarını siyasi tasfiyenin aracı kılmasıyla tarihe geçti. McCarthy'nin ve kurulan komisyonun ordu, dışişleri bakanlığı ve çeşitli kurumlardaki komünist tasfiyelerinde sorduğu sorular temel olarak şunlardı: 1. Komünist Parti'ye üye misiniz? 2. Komünistlerin toplantılarına katıldınız mı? 3. Komünist Parti'ye ve derneklere maddi yardım yaptınız mı? 4. Komünist Parti üleriyle ilişki ve iletişiminiz var mı? ABD anayasası ve yasaları çerçevesinde, bu sorularla bir kişiyi işten atmak veya tutuklamak mümkün olmadığı halde, yaratılan korku ortamı ceza ve disiplin hukukunun politik kullanımının önünü açtı ve tüm temel anayasal hakların çiğnenmesiyle sonuçlandı. Fakat çok sürmedi, birkaç yıl sonra McCarty hakkında soruşturma açıldı. O çılgınlık döneminin başka türlü sonuçlanması mümkün değildi zaten. Şimdi bir de Cemaat sorularına bakalım: 1. Cemaat okullarına çocuğunuzu gönderdiniz mi? 2. Cemaat bankalarına para yatırdınız mı? 3. Cemaat toplantılarına katıldınız mı? 4. Cemaat gazete ve dergilerine abone misiniz? Bu sorulardan belki bir tanesi disiplin hukukunun konusu olabilir. Fakat bu sorularla ceza soruşturması yürütülemez. Yürütülmemelidir. Geldiğimiz aşamada şu uyarıyı yapmak farzdır: Bu ülke Ergenekon'la hesaplaşma fırsatını kaybetti. Cemaat'le hesaplaşma fırsatı bu yöntem ve usullerle heba edilemez. Edilmemelidir. Cemaat'in yargı açısından en önemli delilleri Özel Yetkili Mahkemeler'de baktıkları dosyalardır. Onları iyi incelesinler bir zahmet.

Çünkü binlerce insan o adaletsiz yargılamalardan dolayı hâlâ mahpus. Ergenekon davasında yargılanan bazı sanıklara kendi mağduriyetlerimize yönelik sorular soramamıştık. Çeşitli sihirlerle Ergenekon'un mağduru AKP ve Cemaat oluvermişti. Şimdi de benzer bir durumla karşı karşıyayız. Cemaat'in ve Cemaatçilerin suç delillerinin aranması gereken en önemli yer dava dosyalarıdır. Fakat AKP mağduru genişletilmesine yönelik demokratik bir olgunluğa sahip değil. Böyle

bir derdi olduğuna dair işaretler görünmüyor. Cemaat yargılanırken Cemaat'in mağdurlarının da Cemaat'le birlikte mahpusa kalmaya devam edecekleri anlaşılıyor. Buna ısrarla karşı koymak ve yeniden yargılamanın önünün açılmasını talep etmek lâzım, Cemaat mağdurları açısından. Bu mesele Nazi Almanya'sı sonrası tartışılmıştır ve Radbruch Formülü bu tür meselelere yönelik önemli bir çıkış noktası sağlamaktadır.

Radbruch Formülü nedir?

(...) Radbruch formülü, kısaca faşizm koşullarında verilmiş mahkeme kararlarının olağan dönemlerde yeniden ele alınmasını savunan ve bu noktada olağanüstü dönemlerdeki mahkeme kararlarının adalet-adaletsizlik sınırlarını belirlemeye dönük bir hukuksal yaklaşımdır. Eğer kabul edilemeyecek bir haksızlık var ise mahkeme kararlarının yeniden ele alınmasını salık vermektedir ve yasallık iddiasına karşı meşruluk vurgusunu öne almaktadır. Bu çerçevede, bugün, yasal görüntü altında Cemaatçi hakimler tarafından verilen kararların yeniden ele alınması ve hala mahpus vaziyette olan binlerce kişinin gecikmiş de olsa daha adil bir yargılamaya tabi tutulmasını sağlayacak Türkiye Ceza hukuku kültürünün mutlaka edinmesi gereken bir formüldür.

Cemaatçilerin tespit edilmesinde en önemli delil olarak Bylock programı gösteriliyor. Bu soruşturmayı keyfilikten çıkaracak bir delil olabilir mi Bylock?

Bylock "FETÖ" soruşturmasını tam tersine keyfiliğe doğru taşıyan noktalardan biri. Bylockçuların belirlenmesinde her türlü oyun ve kurgunun yürürlükte olduğu görülüyor. "FETÖ" soruşturması Bylock nedeniyle hepimizi rehin almış durumda. Soruşturmada delillerin zayıflığı noktasındaki sıkışmışlığı sadece Cemaat mensuplarınca kullanılan Bylock adlı bir iletişim programının tespit edildiği iddialarıyla aşmaya çalışıyorlar. Bu anlamda, Bylock soruşturma sahiplerini rahatlatan ideolojik bir etken görevi görüyor. Evet, tam anlamıyla ideolojik bir etken. Diğer yandan, sadece bir iletişim sistemini kullanmış olmak, eğer içeriğini bilmiyorsanız, "örgütsel" bir faaliyet olarak görülemez. Herkesin ulaşabileceği bir programın "örgütsel" faaliyet olarak telakki edilmesi bir başka sorun. Bir nokta daha var: Yargıtay bu tür delillerin başka delillerle desteklenmediği sürece karara temel teşkil edemeyeceğine dair çeşitli içtihatlar varmıştır. Şunu da eklemeyelim: GSM şirketinin Bylock listesini yanlış verdiği haberleri de çıktı. Bu demektir ki, sizin ve benim de bu karışıklık içinde, MİT'in veya Adalet Bakanlığı'nın veya HSYK veya hükümet ve Saray'ın isteklerine uygun olarak bu davaya yerleştirilebileceğimiz bulanık bir ortam doğmaya başlamıştır.

Özetle, dosyanın kapsamının tamamen iktidarın yararına göre biçimlendirildiği aşikâr.

Bir defa suç fiillerinin zaman ve mekân boyutunda çok ciddi bir seçicilik var ve dışarıda bırakılan her fiil AKP'nin eşkaline işaret ediyor. Önce suçlu belirleniyor, sonra o suçlunun yaptığı eylemler suç haline getiriliyor. Oysa bir soruşturmanın ilk sorusu "suç fiili nedir?" sorusudur. Burada ise "suçlu kimdir?" diye soruluyor. Bu, ceza hukukunun temel mantığına tamamen aykırı. Diğer yandan, zaman boyutu da çok sorunlu. 17-25 Aralık 2013 suç fiilinin meşru-gayrimeşru bölünmesinde milat kabul ediliyor. Böylece, 17-25 Aralık'la birlikte suç fiili ceza yasasına göre değil, hükümetin politik tercihine göre belirleniyor. Böyle bir ceza yargılaması olmaz. Ceza hu-

kukunun temel mantığı açısından, bir yandan Cemaatçilerin suç işlediğini söyleyip aynı anda kendilerinin kandırıldığını iddia etmek sadece ve sadece bir şüpheli veya sanık beyanı olarak kabul edilebilir. Bu nedenle, hükümet Cemaat’i yargılayamaz. Bu mümkün değildir, çünkü aynı zamanda kendisini yargılamaktadır. Kandırılmaya yapılan vurgu onu mağdur haline getirmez. Hâlâ fail durumundadır.

Bu dava açısından düğüm noktalarından biri de Gülen’in iadesi. Gülen’in iade edilebileceğini düşünüyor musunuz?

İki devlet arası uzlaşmaya ve Ortadoğu’daki pazarlığa bağlı bu. ABD’nin yargılamının kalitesini ileri sürerek teslim etmemekte direneceğini düşünüyorum. Türkiye sadece suçu ve suçun boyutlarını, Gülen’in ne kadar tehlikeli bir terörist olduğunu vurgulayarak iade talep ediyor. Buna karşılık, yargının güvenilirliğine ve kapasitesine ilişkin şüpheleri günbegün daha da büyütüyor. İnsan “Gülen’in iade edilmesini gerçekten istiyorlar mı?” diye düşünmeden edemiyor. Çünkü, iadede iade edilen ülkenin yargısının sorgulanmaması mümkün değil. Kamuoyu denetiminin de iade konularında devreye girdiği düşünülünce, iade ihtimali zayıflıyor. Burada asıl meselenin Gülen’in suçları olmaktan çok, Türkiye yargısının ahvali olacağını tahmin etmek güç değil.

Bu davanın ekonomik boyutuna gelirsek, hükümetin açıklamasına göre el konulan mal varlığının toplam değeri 35 milyar dolar.

Türkiye hukuk tarihinin üçüncü büyük ekonomik el koyma davasıyla karşı karşıyayız. Birincisi “mütegayyip” olarak adlandırılan Ermeni mallarına el konulmasıydı. Bunun Rum mallarına ilişkin 1955 ve 1964’e kadar ulaşan yeni ek fasikülleri oldu ve Türkiye hukuku maalesef bu konuda sınıfta kaldı. İkinci büyük ekonomik el koyma Kıbrıs savaşı sonrası Kuzey Kıbrıs’ta yaşandı. Rumlar Türklerin mallarının bilançosunu çıkarıp bir köşeye koyarken Türkler el koydukları malları çevreye dağıtmakla meşguldü. Hatta Türkiye’nin eski bir dışişleri bakanına ganimetten pay verildiği söylenir. (İsmi başta vermiştim: Mümtaz Sosyal. Fakat, arkadaşlar şimdilik Kemalist-ulusalcıları gereksiz karşı cepheye almamak gerekir dedikleri için çıkarttım...) Bugün Cemaat malları meselesiyle büyük ekonomik el koyma ve hukuki çatışma sürecine üçüncü büyük tarihi dava daha eklenmektedir. Ve uzun yıllar boyunca bu dava sürece Türkiye’nin hukuk tarihindeki “ganimetçi” iktidar çatışmasının örneklerinden biri olarak kalacaktır.

Cemaat’in serveti iktidar ortaklığı dönemindeki haksız kazancı olarak görülebilir mi?

Cemaat iktidar içindeki stratejik konumlarını kullanarak “himmet” adı altında olağanüstü bir “vergi” sistemi geliştirmişti. Bu vergiyi vermeyenleri çökertecek adli ve mali girişimleri de göz yaşlarına bakmaksızın yürütecek kibirle hareket ediyordu. Bu amaçla yerel alanlarda nüfuz sahibi birçok işadamı, gazeteci, avukat gibi kişileri tutuklayıp cezaevlerine attıkları da biliniyor. Örneğin, Gaziantep’te gazeteci Abdullah Sabri Kocaman’a kurulan kumpası başından sonuna kadar takip ettim. Sevindirici ki, bu kumpas açığa çıktı. Ama daha o kadar çok Cemaat operasyonu var ki açığa çıkarılması gereken. Sorunuzun politik zeminine gelirsek, Türkiye’de 20. yüzyılın başından beri beklenen o kapitalist devlet hiç olmadı. Bugün de yok. O nedenle, zor yoluyla alınan mal yine zor yoluyla tahsil ediliyor. Bir sonraki celsede zor yoluyla tahsil edenlerden tahsil edi-

lecek. Kapitalist devlet para, mal ve insan dolaşımına hukuki güvenlik demektir. Türkiye başından beri bu açıdan bir “haydut devlet”tir. Saint Augustine’in dediği gibi, “yeterince çok çalarsanız suçlu olmaktan çıkar, devlet olursunuz”.

Cemaat’ın kuruluş ve şirketlerine kayyum atanması da bu sürecin araçlarından biri değil mi?

Kayyumluk Türkiye siyasi tarihinde ilk defa bir “özel hukuk” kurumu olmaktan çıkıp bir siyasi yönetim biçimi haline getirilmiştir. Kayyumluk birey ve şirket kararlarının asil birey ve şirketin amaçlarına uygun biçimde geliştirilmesine ilişkindir. Buna karşılık, bugünkü haliyle, şirket ve kurum amaçlarını belirleyen, değiştiren, süreç içinde siyasi başarıyı belirleyen bir araca dönüşmüştür. Bu durum bütün özel alanların siyasi müdahale konusu haline getirilmesi demektir ki, çok tipik bir faşist yaklaşıma tekabül etmektedir.

Bu çapta örgütlenmiş bir Cemaat yapısına karşı hukuken ve siyaseten doğru yöntemlerle ne yapılabilir?

Cemaat’in devlet kadrolarından tasfiyesi şart. Bu çapta bir temerküz bütün siyasal gruplar için olağanüstü bir tehlike yaratıyor. Zaten AKP-Cemaat diktasının yarattığı korkuda Cemaat’in örgütlenme biçiminin açık ve somut olarak her yerde hissedilen baskısı belirleyiciydi. Bununla beraber tasfiyenin doğru bir politik, sosyal ve hukuki programla yürütülmesi gerekiyor. Cemaat’i politik olarak bitirmenin yolu örgütsel bağı çökertmektir. Stratejik konumlardan uzak tutmaktır. Buna karşılık, onları organik suçlular olarak ilan etmek ve günlük yaşam zorunluluklarından mezara kadar uzanan bir alanda aforoz etmek politik olarak daha da tutunmalarına yol açar.

Bu siyasal tutunmaya ve direnmeye dönük hamleleri var mı Cemaat’in?

Şimdilik bir direnç göstermiyorlar. Zaten bugüne kadar bir siyasi program ve buna bağlı bir siyasi savunma tecrübesi yaşadıkları söylenemez. Gülen’e sorarsanız o bile Cemaatçi olmadığını söyleyecektir muhtemelen. Ama şu açık ki, Cemaat mensupları veya Cemaat’e güvenerek yaşamlarını sürdürenler için çok zor bir dönem. Çünkü onlara siyasi faaliyet içinde zorluklardan çok başarı vaat edildi hep. Bugünkü linç ortamına psikolojik olarak dayanabilmeleri zor.

Cemaat mensuplarından itirafçılar da çıkmadı mı?

Kamuoyuna “itirafçı beyanları” diye yansıtılan sözlere baktığımda, ciddiye alınabilir ve itiraf denebilecek pek az ifade görüyorum. Genellikle sonradan tevil edilebilir biçimde ifade verme yolunu tercih ediyorlar. Örgütsel ağlar yerine genellikle kişisel bağlar ve bağlantılardan söz ediyorlar. Ast-üst ilişkileri, örgütsel rutin ve düzenli-sürekli eylemlilikler konusunda pek az şey var ifadelerde. Çoğunluğu kandırılma ve kendi bireysel eyleminin sonuçlarını öngörememe savunmasına dayanıyor. Başka deyişle, çoğu AKP’linin siyasi beyanlarıyla da örtüşüyor. İtirafçılık bağlamında bir noktanın daha altını çizmek gerekiyor: Cemaat’in asıl itirafçıları soruşturmanın tamamen dışında tutuluyor, ceza soruşturmasına ve kovuşturmasına dahil edilmiyorlar.